

Sygn. akt III AUa 476/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Alicja Kolonko SSA Irena Goik
Protokolant	Ewa Bury

po rozpoznaniu w dniu 23 sierpnia 2012r. w Katowicach
sprawy z odwołania W. K. (W. K.)
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.
o emeryturę
na skutek apelacji ubezpieczonego W. K.
od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w Częstochowie
z dnia 24 stycznia 2012r. sygn. akt IV U 1900/11

oddala apelację.

/-/SSA I.Goik /-/SSA M.Procek /-/SSA A.Kolonko

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 476/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 września 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu W. K. przyznania emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że ubezpieczony nie wykazał wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. Nie uznano za pracę w warunkach szczególnych okresu od 26 listopada 1984 roku do 30 listopada 1987 roku w RSP w O., albowiem praca ta nie była wykonywana w ramach stosunku pracy.

We wniesionym odwołaniu ubezpieczony W. K. zakwestionował powyższą decyzją podnosząc, iż w okresie od 26 listopada 1984 roku do 30 listopada 1987 roku pracował jako ślusarz przy remontach pieców ciśnieniowych. Dodał również, iż pracę tę wykonywał jako etatowy pracownik Spółdzielni.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych - Oddział w C. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2012 r., Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie oddalił odwołanie.

Uzasadniając zaskarżony wyrok Sąd I instancji wskazał, że **W. K. urodził się (...) roku**. Od dnia 6 czerwca 1994 roku ubezpieczony uprawniony jest do pobierania renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy z tytułu wypadku przy pracy. Świadczenie przyznano na stałe.

W dniu 1 września 2011 roku ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie emerytury.

Na dzień 1 stycznia 1999 roku W. K. wykazał staż emerytalny w wymiarze 28 lat, 3 miesięcy i 21 dni okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 4 dni okresów nieskładkowych. Organ rentowy uznał ubezpieczonemu następujące okresy pracy w warunkach szczególnych, tj.:

- 1) od 31 marca 1970 roku do 26 października 1970 roku;
- 2) od 13 listopada 1972 roku do 27 lutego 1977 roku oraz
- 1) od 12 kwietnia 1977 roku do 15 listopada 1984 roku w łącznym wymiarze 12 lat, 5 miesięcy i 16 dni.

W (...) SA Zakładzie Produkcyjnym w C. ubezpieczony zatrudniony był w okresach:

- 1) od 26 stycznia 2006 roku do 30 kwietnia 2008 roku
- 2) od 3 czerwca 2008 roku do 31 maja 2010 roku oraz
- 3) od 3 września 2010 roku.

Ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy.

Jak podkreślił Sąd Okręgowy zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. z 2009 roku Dz. U. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku

o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

W ocenie Sądu I instancji powyższe przepisy wskazują, iż w przypadku ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku w celu przejścia na wcześniejszą emeryturę poza warunkami wykazania na dzień 1 stycznia 1999 roku określonego stażu emerytalnego (tj. 25 lat w przypadku mężczyzn oraz 15 lat w warunkach szczególnych) konieczne jest również rozwiązanie stosunku pracy.

W niniejszej sprawie **bezsprzeczne jest, iż na dzień 1 stycznia 1999 roku ubezpieczony wykazał wymagany okres zatrudnienia, tj. 28 lat, 3 miesiące i 21 dni okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 4 dni okresów nieskładkowych.**

Spornym było, czy W. K. przepracował na ten dzień 15 lat w warunkach szczególnych.

W związku z faktem, że ubezpieczony nie spełnił zasadniczego warunku uzasadniającego przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury, a mianowicie rozwiązania stosunku pracy, Sąd I instancji **nie badał pozostałych przesłanek** warunkujących to prawo, w tym zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych okresu jego zatrudnienia w (...) Spółdzielni Produkcyjnej w O. na stanowisku ślusarza w okresie od 26 listopada 1984 roku do 30 listopada 1987 roku.

Nawet bowiem przy ustaleniu przez Sąd, iż ubezpieczony wykazał sporny 15 - letni okres pracy w warunkach szczególnych, wnioskowane świadczenie i tak nie zostałoby mu przyznane w związku z nierozwiązaniem stosunku pracy.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją w całości wnosząc o jego zmianę i o uwzględnienie odwołania.

Uzasadniając apelację ubezpieczony wskazał, iż jego praca w (...) Spółdzielni Produkcyjnej była pracą w warunkach szkodliwych, a ponadto, że bezzasadnym jest stanowisko Sądu, iż wymogiem do otrzymania przez niego emerytury jest rozwiązanie przez niego stosunku pracy.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd I instancji jako własne uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przewidziane jest w art. 32 tej ustawy, zawartym w rozdziale 2 działu II ustawy dotyczącej **urodzonych przed 1 stycznia 1949 r.** Przepis ten w ust. 4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym

w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43

ze zm.), wydane na podstawie art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

Trzeba zatem wskazać, że przepis § 4 tegoż rozporządzenia RM stanowi, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnął wiek 60 lat,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, tj. 25 lat pracy, w tym co najmniej 15 lat pracy wymienionej w Wykazie A.

Zgodnie zaś z normą § 2 ust 1 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Zatem warunkiem koniecznym jest wykazanie przez wnioskodawcę (art. 6 k.c), że w okresie co najmniej 15 lat wykonywał pracę - stale i pełnym wymiarze czasu pracy - na stanowisku pracy wymienionym w wykazie A.

W myśl natomiast **art. 46 ust. 1** ustawy o emeryturach i rentach prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 29, 32, 33 i 39 przysługuje również ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r., jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;
- warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach **spełnią do dnia 31 grudnia 2008 r.**

Nie ulega wątpliwości, iż ubezpieczony nie spełnił do dnia 31 grudnia 2008 r. warunku wieku 60 lat, stanowiącego przesłankę nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 i art. 32 cyt. ustawy.

W ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych istnieje również inny przepis określający uprawnienia ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, a mianowicie **art. 184**. Zgodnie z brzmieniem ust. 1 tego artykułu tym właśnie ubezpieczonym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz **rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem**. Przepis ten ma charakter przejściowy, bowiem zawarty został w rozdziale 2 działu X ustawy zawierającym przepisy intertemporalne. Dotyczy on wyłącznie tych ubezpieczonych, którzy w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych już legitymowali się wymaganym okresem składkowym

i nieskładkowym - a w tym wymaganym okresie pracy w warunkach szczególnych, lecz nie osiągnęli wieku emerytalnego. Natomiast art. 32 i art. 46 ust. 1 ma zastosowanie do ubezpieczonych, którzy chociażby jeden z tych okresów osiągnęli po dniu wejścia w życie przywołanej ustawy, nie później niż do 31 grudnia 2007 r.

Rację ma zatem Sąd Okręgowy, że ubezpieczony w dacie wydania zaskarżonej decyzji - wobec nierozwiązania stosunku pracy i nie osiągnięcia wieku emerytalnego - nie spełnił jednego z ustawowych warunków jego nabycia.

Jednocześnie trzeba podnieść, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, sprowadzające się do twierdzenia, że ubezpieczony nie może uzyskać ustalenia przez sąd okresów ubezpieczenia dla celów ustalenia uprawnień

z ubezpieczenia społecznego ani dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym postępowaniu (por. między innymi uchwały Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2001 r., III CZP 46/01, OSNC 2002 nr 7-8, poz. 85, z dnia 17 czerwca 1987 r., III PZP 19/87 OSNCP 1988 nr 10, poz. 132 i z dnia 3 listopada 1994 r., I PZP 45/94 OSNAPIUS

1995 nr 6, poz. 74 oraz wyroki z dnia 4 listopada 1971 r., I PR 344/71 OSNCP 1972 nr 5, poz. 89, z dnia 1 grudnia 1983 r., I PRN 189/83, OSNCP 1984 nr 7, poz. 121, z dnia 17 grudnia 1997 r., I PKN 434/97 OSNAPiUS 1998 nr 21, poz. 627 i z dnia 23 lutego 1999 r., I PKN 597/98, OSNAPiUS 2000 nr 8, poz. 301).

Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podtrzymuje to stanowisko, uznając, że wydawanie przez sądy pracy i ubezpieczeń społecznych orzeczeń ustalających jest w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego niedopuszczalne.

Konkludując, Sąd II instancji uznał apelację za bezzasadną i na mocy art. 385 orzekł o jej oddaleniu.

/-/SSA I.Goik /-/SSA M.Procek /-/SSA A.Kolonko

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek